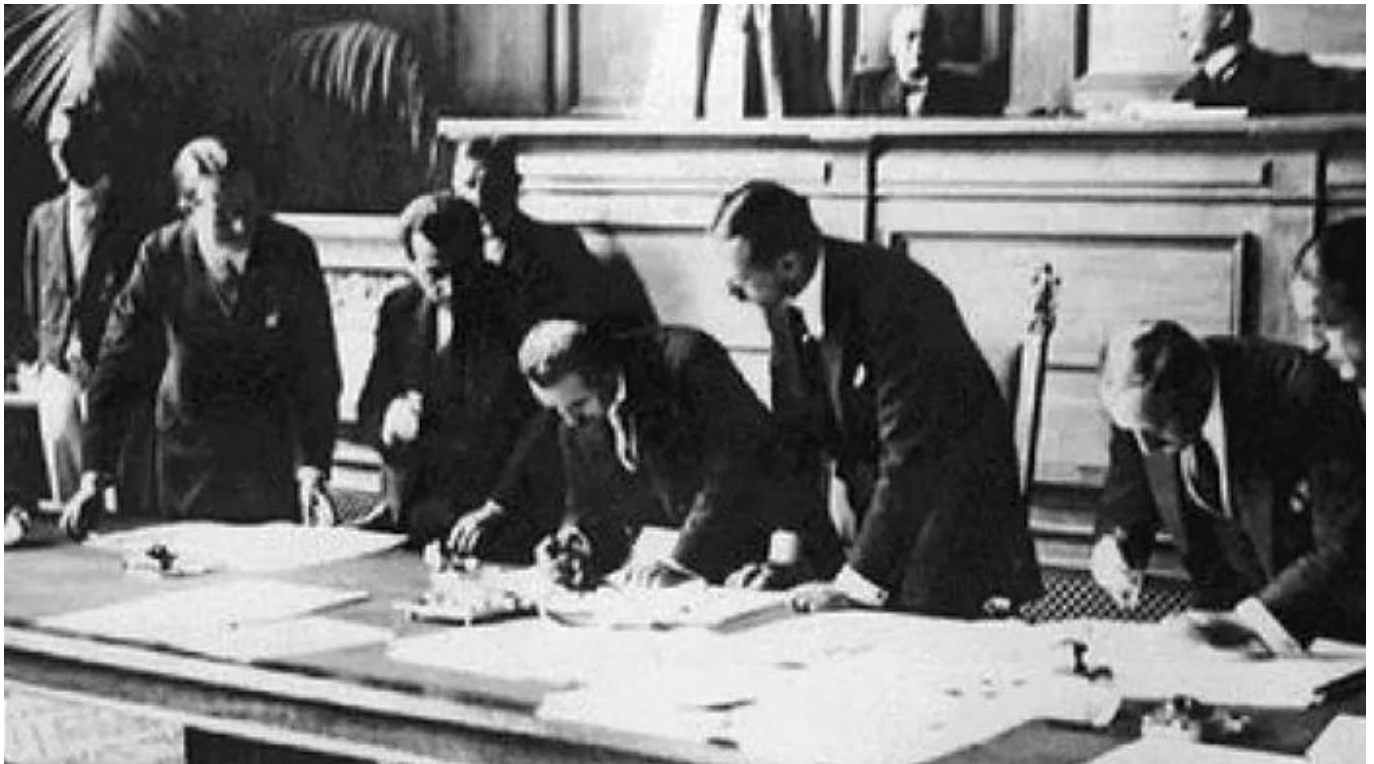

“Διαμαρτύρονται δια την σκληράν της Διασκέψεως απόφασιν”: Η ελληνοτουρκική Σύμβαση περί ανταλλαγής πληθυσμών της Λωζάννης

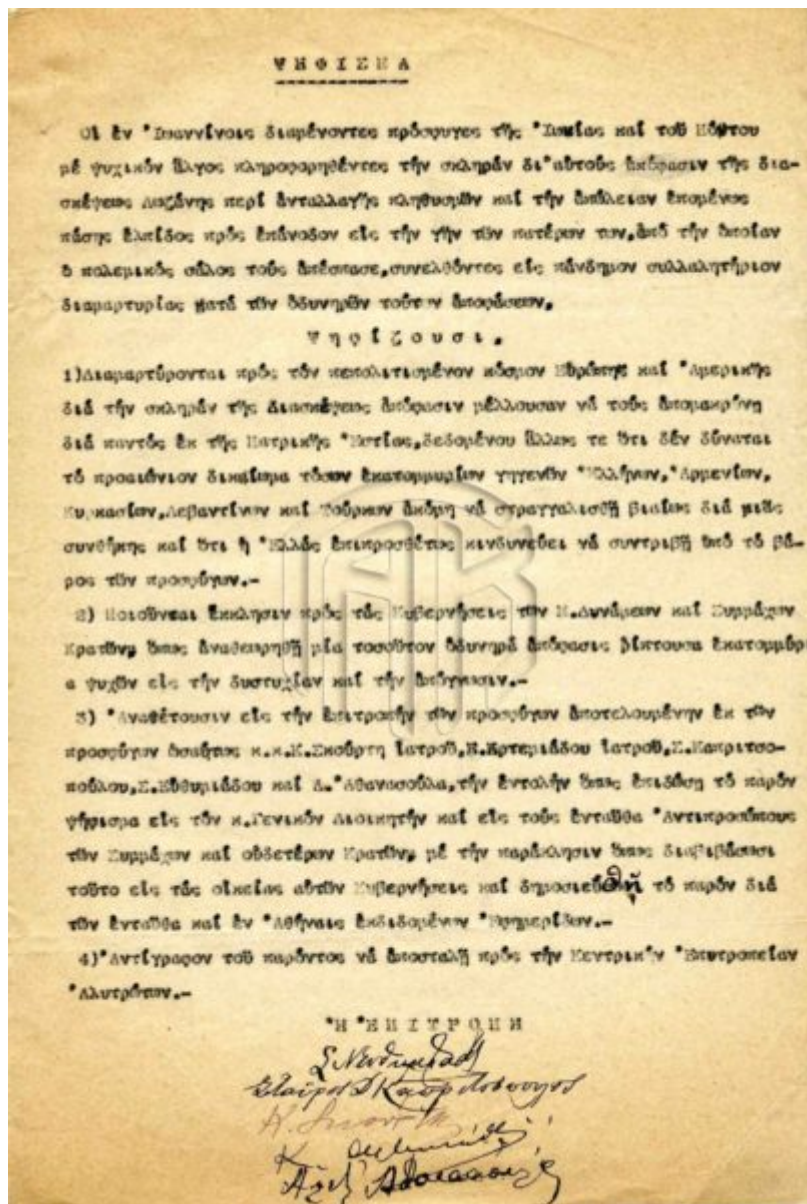
/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Στις 30 Ιανουαρίου 1923 υπογράφηκε στη Λωζάννη η Σύμβαση περί ανταλλαγής των ελληνικών και τουρκικών πληθυσμών, έξι μήνες νωρίτερα από την υπογραφή της Συνθήκης Ειρήνης, που υπογράφηκε στις 24 Ιουλίου του ίδιου έτους.

Βάσει του πρώτου άρθρου της Σύμβασης, επιβαλλόταν «από της 1ης Μαΐου 1923 [...] η υποχρεωτική ανταλλαγή των Τούρκων υπηκόων, ελληνικού ορθοδόξου θρησκειύματος, των εγκατεστημένων επί των τουρκικών εδαφών, και των Ελλήνων υπηκόων, μουσουλμανικού θρησκειύματος, των εγκατεστημένων επί των ελληνικών εδαφών» με την πρόσθετη πρόβλεψη ότι οι ανταλλάξιμοι δεν θα είχαν το δικαίωμα επανεγκατάστασης στην Ελλάδα ή στην Τουρκία χωρίς την άδεια της ελληνικής ή της τουρκικής κυβέρνησης, αντίστοιχα. Στην κατηγορία των ανταλλάξιμων

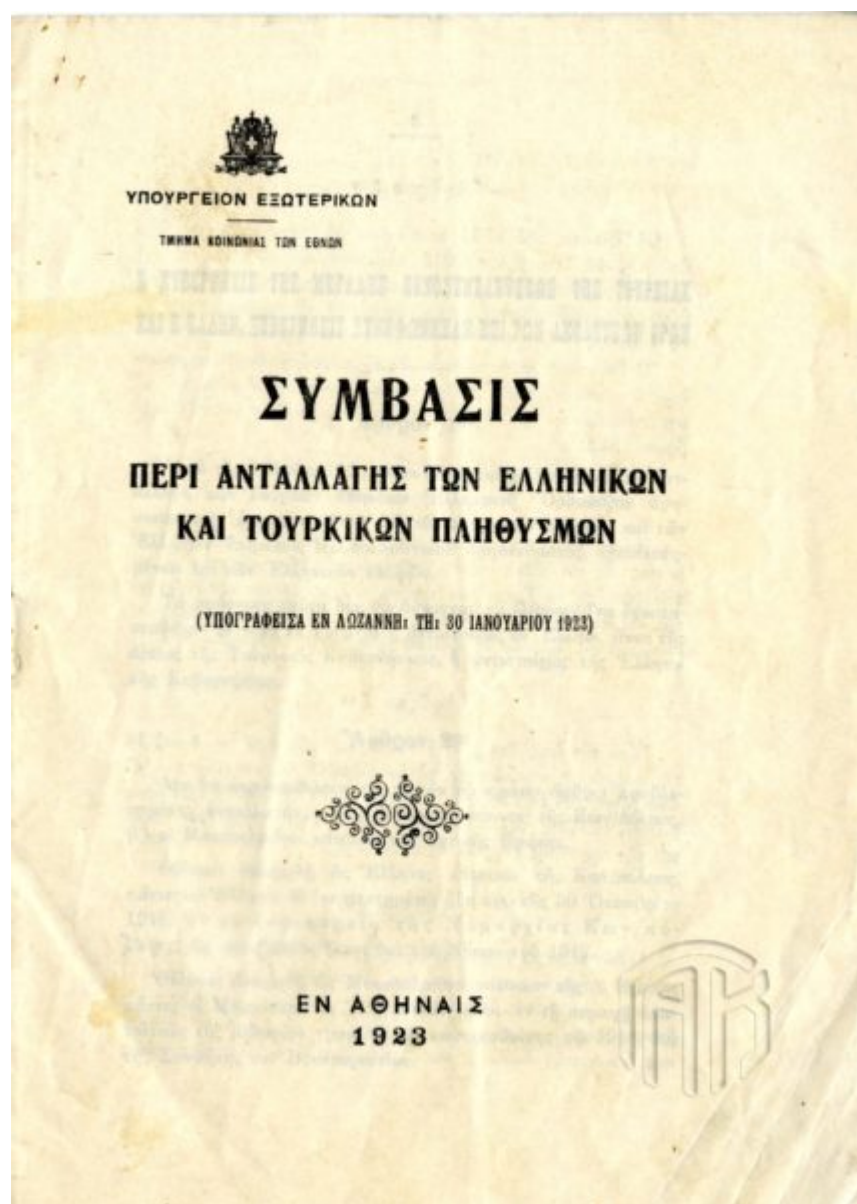
συμπεριελήφθησαν και όσα άτομα είχαν εγκαταλείψει τις εστίες τους μετά την 18η Οκτωβρίου 1912, ημερομηνία έναρξης του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου.

Ψήφισμα διαμαρτυρίας των Μικρασιατῶν και Ποντίων προσφύγων των Ιωαννίνων για την απόφαση υποχρεωτικής ανταλλαγῆς πληθυσμῶν στη Λωζάννη

Για την επίβλεψη της εφαρμογῆς της ανταλλαγῆς, η Σύμβαση προέβλεπε τη σύσταση Μικτῆς Επιτροπῆς, αποτελούμενης ἀπὸ τέσσερις Ἕλληνες, τέσσερις Τούρκους και τρία ουδέτερα μέλη, τα οποία θα ἐπιλέγονταν ἀπὸ το Συμβούλιο της Κοινωνίας των Ἐθνῶν μεταξύ των υπηκόων των κρατῶν που δεν συμμετείχαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Στις αρμοδιότητες της Μικτῆς Επιτροπῆς ἦταν και η ἐκκαθάριση των περιουσιῶν των ανταλλαξιμῶν που ἀποζημιώνονταν ἀπὸ τη χώρα ἐγκατάστασῆς τους με περιουσία ἴσης ἀξίας με αὐτή που ἐγκατέλειπαν.

Η Σύμβαση Ανταλλαγής επικύρωνε de jure αυτό που είχε συντελεστεί de facto με τον βίαιο ξεριζωμό του μεγαλύτερου μέρους του ελληνικού πληθυσμού της Μικράς Ασίας, του Πόντου και της Ανατολικής Θράκης. Πάνω από ένα εκατομμύριο πρόσφυγες κατέφυγαν από τις παραπάνω περιοχές στην Ελλάδα, ενώ 360.000 μουσουλμάνοι ακολούθησαν αντίθετη πορεία. Για τους ίδιους τους πρόσφυγες η απόφαση ανταλλαγής ήταν αδιανόητη, αφού τους στερούσε τη δυνατότητα να επιστρέψουν στην πατρώα γη.

Φυλλάδιο με ελληνική μετάφραση της Σύμβασης περί ανταλλαγής πληθυσμών

Πηγή: Γενικά Αρχεία του Κράτους